

CHUẨN MỰC ĐẠO ĐỨC CÁCH MẠNG - TỪ QUAN ĐIỂM CỦA HỒ CHÍ MINH ĐẾN VIỆC HỌC TẬP VÀ LÀM THEO CỦA CÁN BỘ, ĐẢNG VIÊN HIỆN NAY

TÓNG KIM ĐÔNG^(*)
TRẦN THỊ HUYỀN CHANG^(**)

Ngày nhận bài: 10/5/2024

Ngày thẩm định: 11/5/2024

Ngày duyệt đăng: 20/5/2024

Tóm tắt: Hồ Chí Minh là một trong những nhà tư tưởng có nhiều cống hiến về tư tưởng đạo đức cách mạng. Trong sự nghiệp hoạt động cách mạng, Hồ Chí Minh không chỉ quan tâm đến vấn đề đạo đức mà còn là tấm gương mẫu mực, là hiện thân của đạo đức cách mạng. Cuộc đời của Người là sự hội tụ đẹp nhất, tuyệt vời nhất và trọn vẹn nhất về phẩm chất đạo đức cách mạng. Giá trị tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh thể hiện sâu sắc qua các bài viết, bài nói ngắn gọn, cô đọng, nhưng đầy sức thuyết phục và hoàn toàn phù hợp với giá trị đạo đức phương Đông và truyền thống dân tộc. Trong toàn bộ di sản mà Hồ Chí Minh để lại cho dân tộc Việt Nam, có tới gần 50 tác phẩm, bài nói, bài viết bàn về vấn đề đạo đức. Bài viết tập trung phân tích những quan điểm cơ bản về chuẩn mực đạo đức cách mạng của Hồ Chí Minh để cán bộ, đảng viên học tập và làm theo trong giai đoạn hiện nay.

Từ khóa: cán bộ, đảng viên; đạo đức cách mạng; Hồ Chí Minh; học tập và làm theo

1. Đặt vấn đề

Trong suốt cuộc đời hoạt động cách mạng, từ bài giảng đầu tiên trong tác phẩm *Đường Kách mệnh* (năm 1927) cho đến bản *Di chúc* (năm 1969), Chủ tịch Hồ Chí Minh vẫn luôn quan tâm, trăn trở về vấn đề giáo dục đạo đức, thực hành đạo đức và nêu gương về đạo đức. Người đã đưa ra rất nhiều khái niệm về đạo đức cách mạng. Dù tiếp cận ở góc độ nào Hồ Chí Minh luôn quan niệm đạo đức cách mạng là: “Quyết tâm suốt đời đấu tranh cho Đảng, cho cách mạng. Đó là điều chủ chốt nhất”⁽¹⁾. Quán triệt quan điểm Hồ Chí Minh về đạo đức cách mạng, trải qua nhiều thời kỳ,

trong nhiều văn kiện đại hội, Đảng xác định cần: “Nghiên cứu, bổ sung, hoàn thiện chuẩn mực đạo đức cách mạng phù hợp với điều kiện mới và truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc để làm cơ sở cho cán bộ, đảng viên tự giác tu dưỡng, rèn luyện, tự điều chỉnh hành vi ứng xử trong công việc hàng ngày”⁽²⁾. Tuy nhiên, trên thực tế, “việc tu dưỡng, rèn luyện, làm theo Bác, nhất là trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, đặc biệt người đứng đầu chưa thường xuyên; một số cán bộ, đảng viên suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống... Công tác đấu tranh với các biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống chưa mạnh mẽ; Công tác kiểm tra, giám sát của nhiều cấp ủy đối với việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên chưa thường xuyên, thiếu quyết liệt...”⁽³⁾. Đứng trước những vấn đề này, việc cán bộ,

(*) ThS, Trường Đại học Giao thông vận tải

(**) ThS, Học viện Chính trị khu vực II, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

đảng viên đẩy mạnh học tập và làm theo chuẩn mực đạo đức Hồ Chí Minh không chỉ là đòi hỏi của thực tiễn khách quan, mà còn góp phần quan trọng vào việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng trong giai đoạn hiện nay.

2. Chuẩn mực đạo đức cách mạng theo quan điểm của Hồ Chí Minh

Thứ nhất, trung với nước, hiếu với dân

Hồ Chí Minh khẳng định đây là phẩm chất cao quý của đạo đức cách mạng Việt Nam, quan trọng nhất, bao trùm nhất, phải được đặt lên vị trí hàng đầu, vì nó chi phối các phẩm chất khác. Trung, hiếu là những khái niệm đạo đức trong xã hội phong kiến phương Đông. Trên cơ sở kế thừa, phát triển chủ nghĩa yêu nước truyền thống Việt Nam, khắc phục, vượt qua những hạn chế của truyền thống đó, Hồ Chí Minh đã bổ sung, phát triển và mở rộng thêm với một nội dung mới, phản ánh đạo đức ngày nay cao hơn, rộng lớn hơn là “trung với nước, hiếu với dân”, chứ không chỉ “trung với vua và hiếu với cha mẹ”. Hồ Chí Minh khẳng định: “trung với nước, hiếu với dân, nhiệm vụ nào cũng hoàn thành, khó khăn nào cũng vượt qua, kẻ thù nào cũng đánh thắng”⁽⁴⁾. Lời khẳng định của Hồ Chí Minh không chỉ là lời kêu gọi hành động, mà còn là đề định hướng chính trị, đạo đức cho mỗi người Việt Nam trong mọi giai đoạn cách mạng. Trung với nước, hiếu với dân, theo Hồ Chí Minh, phải suốt đời đấu tranh cho cách mạng, ra sức làm việc, thể hiện trách nhiệm với sự nghiệp dựng nước và giữ nước, con đường đi lên của đất nước, đặt lợi ích của quốc gia - dân tộc lên trên lợi ích của cá nhân, thực hiện tốt chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; gần dân, gần bó với dân, dựa vào dân, coi dân là nền tảng của sự nghiệp cách mạng, một lòng, một dạ phục vụ nhân dân, làm đầy tớ cho dân. Hồ Chí Minh yêu cầu, chuẩn mực trung với nước, hiếu với dân trong giai đoạn mới phải trở thành tiêu chuẩn để xem xét, đánh giá đạo đức của cán bộ, đảng viên trong tu dưỡng và rèn luyện:

“Người cán bộ cách mạng phải có đạo đức cách mạng. Phải giữ vững đạo đức cách mạng mới là người cán bộ cách mạng chân chính. Đạo đức cách mạng có thể nói tóm tắt là: Nhận rõ phải, trái. Giữ vững lập trường. Tận trung với nước. Tận hiếu với dân”⁽⁵⁾. Cuộc đời hoạt động cách mạng của Hồ Chí Minh chính là tấm gương, là minh chứng sinh động về tư tưởng tận trung với nước, tận hiếu với dân, suốt đời phấn đấu vì mục tiêu, lý tưởng của Đảng, của dân tộc và nhân dân.

Thứ hai, yêu thương con người

Nếu như trung với nước, hiếu với dân là phẩm chất của mỗi con người - công dân đối với Tổ quốc, với nhân dân, thì yêu thương con người là trách nhiệm của con người đối với con người. Chủ tịch Hồ Chí Minh đề cao ứng xử nhân văn giữa con người với con người, với trái tim nhân ái bao la, luôn yêu thương con người. Tình thương yêu con người của Hồ Chí Minh trước hết là tình cảm dành cho nhân dân, những người bị áp bức, bóc lột, những người cùng khổ, đồng bào, đồng chí, không phân biệt vùng, miền, trẻ, già, gái, trai: “Tôi chỉ có một ham muốn, ham muốn tột bậc, là làm sao cho nước ta được hoàn toàn độc lập, dân ta được hoàn toàn tự do, đồng bào ai cũng có cơm ăn, áo mặc, ai cũng được học hành”⁽⁶⁾. Tình thương yêu con người trong Hồ Chí Minh không trừu tượng, chung chung mà rất cụ thể, thiết thực gắn với từng con người, từng đối tượng cụ thể biểu hiện rất rõ bản chất nhân văn Hồ Chí Minh.

Bên cạnh đó, tình yêu thương con người của Chủ tịch Hồ Chí Minh còn thể hiện tấm lòng bao dung đến cả những người mắc sai lầm, khuyết điểm: “Mỗi con người đều có thiện và ác ở trong lòng. Ta phải biết làm cho phần tốt ở trong mỗi con người nảy nở như hoa mùa Xuân và phần xấu bị mất dần đi, đó là thái độ của người cách mạng”⁽⁷⁾. Đây là quan điểm rất nhân ái của Hồ Chí Minh, thể hiện nhất quán trong tư duy của Người cho đến tận những giây phút cuối cùng của cuộc đời. Trong *Di chúc*, Người nhấn mạnh, mỗi cán bộ, đảng viên: “Phải

có tình đồng chí thương yêu lẫn nhau”⁽⁸⁾. Hồ Chí Minh luôn đặt niềm tin sâu sắc vào con người, tin vào lòng yêu nước, sức sáng tạo, tinh thần dũng cảm của con người trong hành trình cứu nước, giải phóng dân tộc và giải phóng chính mình.

Thứ ba, cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư

Cần, kiệm, liêm, chính là khái niệm đạo đức phương Đông, đã từng được Khổng Tử nêu ra và cho rằng, đây là những đức tính do “thiên phú”. Trên cơ sở khái niệm đạo đức phương Đông, đạo đức truyền thống Việt Nam, Hồ Chí Minh đã tiếp thu, chọn lọc, giữ lại những điều tốt đẹp, lọc bỏ những điều không phù hợp và đưa vào những yêu cầu và nội dung mới phù hợp chuẩn mực đạo đức mới Việt Nam. Hồ Chí Minh khẳng định, cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư không phải do “thiên phú”, mà do sự rèn luyện bền bỉ. Người chỉ rõ: đạo đức cách mạng không phải tự trên trời sa xuống mà do sự rèn luyện bền bỉ mà nên, cũng như ngọc càng mài càng sáng, vàng càng luyện càng trong. Do đó, Hồ Chí Minh cho rằng, cần, kiệm, liêm, chính là tứ đức quan trọng và cần thiết, là phẩm chất nổi bật trong đạo đức cách mạng Hồ Chí Minh, gắn bó chặt chẽ với trung với nước, hiếu với dân: “Trời có bốn mùa: Xuân, Hạ, Thu, Đông. Đất có bốn phương: Đông, Tây, Nam, Bắc. Người có bốn đức: Cần, Kiệm, Liêm, Chính. Thiếu một mùa, thì không thành trời. Thiếu một phương, thì không thành đất. Thiếu một đức, thì không thành người”⁽⁹⁾. Bên cạnh đó, theo Hồ Chí Minh cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư còn là thước đo trình độ văn hóa và sự tiến bộ của một dân tộc: “Một dân tộc biết cần, kiệm, biết liêm, là một dân tộc giàu về vật chất, mạnh về tinh thần, là một dân tộc văn minh tiến bộ”⁽¹⁰⁾.

Hồ Chí Minh không chỉ giải thích nội dung, ý nghĩa, bản chất của cần, kiệm, liêm, chính, mà còn nêu lên mối quan hệ biện chứng, gắn bó mật thiết giữa cần, kiệm, liêm đối với chính và cần, kiệm, liêm, chính với

chí công vô tư: “CẦN, KIỆM, LIÊM, là gốc rễ của CHÍNH. Nhưng một cây cần có gốc rễ, lại cần có ngành, lá, hoa, quả mới là hoàn toàn. Một người phải Cần, Kiệm, Liêm, nhưng còn phải CHÍNH mới là người hoàn toàn”⁽¹¹⁾. Hồ Chí Minh xem cần, kiệm, liêm, chính là thước đo dẫn đến chí công vô tư, ngược lại, đã chí công vô tư thì nhất định sẽ thực hiện được cần, kiệm, liêm, chính: “Minh đã chí công vô tư thì khuyết điểm sẽ càng ngày càng ít, mà những tính tốt như sau, ngày càng thêm”⁽¹²⁾. Đó là đức tính nhân, nghĩa, trí, dũng, liêm. Chính vì vậy, Hồ Chí Minh khẳng định, nếu cán bộ, đảng viên “không giữ đúng Cần, Kiệm, Liêm, Chính thì dễ trở nên hủ bại, biến thành sâu mọt của dân”⁽¹³⁾.

Không dừng lại ở việc nhấn mạnh tầm quan trọng của cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, Hồ Chí Minh còn tiếp tục bổ sung, phát triển, đưa vào cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư những yêu cầu mới, phù hợp với mục tiêu, nhiệm vụ trong từng thời kỳ cách mạng. Do đó, cán bộ, đảng viên và nhân dân tự mình phải cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, tự mình phải là tiêu chuẩn để điều chỉnh thái độ, hành vi ở mọi lúc, mọi nơi, trong công tác, sinh hoạt và trong cuộc sống như rửa mặt hàng ngày: “Bọn phong kiến ngày xưa nêu ra cần, kiệm, liêm, chính, nhưng không bao giờ làm mà lại bắt nhân dân phải tuân theo để phụng sự quyền lợi cho chúng. Ngày nay ta đề ra cần, kiệm, liêm, chính cho cán bộ thực hiện làm gương cho nhân dân theo để lợi cho nước cho dân”⁽¹⁴⁾. Bởi vì, cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư theo Hồ Chí Minh chính là nền tảng của đạo đức mới, là điều kiện cần để cán bộ, đảng viên “làm việc, làm người, làm cán bộ, phụng sự đoàn thể, giai cấp và nhân dân, Tổ quốc và nhân loại”.

Thứ tư, tinh thần quốc tế trong sáng

Tinh thần quốc tế trong sáng là phẩm chất đạo đức, là yêu cầu đạo đức thể hiện mối quan hệ rộng lớn, vượt qua khuôn khổ quốc gia - dân tộc. Tinh thần quốc tế trong sáng trong tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh được bắt nguồn

từ bản chất quốc tế của giai cấp công nhân và tính ưu việt của chế độ xã hội chủ nghĩa, là phẩm chất quan trọng trong tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh.

Tình yêu thương con người trong tư tưởng Hồ Chí Minh không giới hạn ở phạm vi quốc gia mà còn mang tính quốc tế. Chủ tịch Hồ Chí Minh chính là tượng trưng cao đẹp của chủ nghĩa yêu nước chân chính kết hợp nhuần nhuyễn với chủ nghĩa quốc tế vô sản. Nội dung chủ nghĩa quốc tế trong tư tưởng Hồ Chí Minh rất rộng lớn và sâu sắc. Đó chính là tinh thần quốc tế: Quan sơn muôn dặm một nhà/Bốn phương vô sản đều là anh em, thể hiện tình đoàn kết với các dân tộc bị áp bức, với nhân dân lao động các nước trên thế giới, những người tiên bộ trên toàn cầu, chống lại mọi sự chia rẽ, hằn thù, bất bình đẳng và phân biệt chủng tộc.

Tinh thần quốc tế trong sáng trong quan điểm Hồ Chí Minh gắn liền với chủ nghĩa yêu nước chân chính. Đây là cơ sở bền vững để xây dựng mối quan hệ cách mạng trong sáng giữa các dân tộc bị áp bức, bóc lột với nhân dân lao động yêu chuộng hòa bình trên thế giới, nhằm đấu tranh chống kẻ thù chung vì mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội, hòa bình, dân chủ và tiến bộ xã hội, hợp tác và hữu nghị với tất cả các nước, các dân tộc trên thế giới. Theo Hồ Chí Minh: “Tinh thần yêu nước chân chính khác hẳn với tinh thần “vị quốc” của bọn đế quốc phản động. Nó là một bộ phận của tinh thần quốc tế”⁽¹⁵⁾. Quan điểm này trở thành di sản quốc tế vô giá của Người về hòa bình, hữu nghị, hợp tác phát triển giữa các dân tộc. Trong Lễ kỷ niệm lần thứ 100 ngày sinh của Chủ tịch Hồ Chí Minh (ngày 19/5/1990), đồng chí Nguyễn Văn Linh đã khẳng định: “Người là biểu tượng cao đẹp của tình đoàn kết quốc tế thủy chung, trong sáng. Cho đến phút cuối đời, Người vẫn hoạt động không mệt mỏi để góp phần khôi phục lại khối đoàn kết giữa các đảng anh em trên nền tảng chủ nghĩa Mác - Lênin và chủ nghĩa quốc tế vô sản, có lý, có tình”⁽¹⁶⁾.

3. Cán bộ, đảng viên học tập và làm theo chuẩn mực đạo đức cách mạng Hồ Chí Minh trong giai đoạn mới

Đạo đức cách mạng Hồ Chí Minh là nền tảng tinh thần, nguồn sức mạnh to lớn của Đảng và nhân dân Việt Nam. Những năm qua, nhận thức rõ tầm quan trọng của việc học tập và làm theo tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh, Đảng, Nhà nước, các cấp ủy, tổ chức đảng đã lãnh đạo, chỉ đạo tổ chức thực hiện Chỉ thị 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị về *đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh*, gắn với thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 khóa XII, XIII, Kết luận số 01-KL/TW ngày 18/5/2021 của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị khóa XII về *đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh*. Qua đó, việc học tập và làm theo đạo đức cách mạng Hồ Chí Minh đã “đạt được nhiều kết quả rất quan trọng, khá toàn diện, với nhiều cách làm mới, sáng tạo, thiết thực, tạo chuyển biến mạnh mẽ, tích cực, có sức lan tỏa trong Đảng và toàn xã hội. Việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh đã từng bước đi vào nền nếp, trở thành nhiệm vụ quan trọng, thường xuyên của mỗi cấp ủy, tổ chức đảng và cán bộ, đảng viên”⁽¹⁷⁾ góp phần ngăn chặn, đẩy lùi tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của một bộ phận cán bộ, đảng viên.

Tuy nhiên, “việc tổ chức triển khai thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW còn bộc lộ một số hạn chế: Công tác lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện có nơi, có lúc chưa quyết liệt, chưa kịp thời, chưa sát thực tế; một số người đứng đầu cấp ủy, cơ quan, đơn vị chưa thể hiện rõ vai trò, trách nhiệm, còn thụ động, trông chờ, ỷ lại, thiếu sáng tạo trong triển khai thực hiện Chỉ thị. Việc tu dưỡng, rèn luyện, làm theo Bác, nhất là trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, đặc biệt người đứng đầu chưa thường xuyên; một số cán bộ, đảng viên suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối

sống”⁽¹⁸⁾. Chính vì vậy, xuất phát từ những chỉ dẫn của Chủ tịch Hồ Chí Minh, từ thực tiễn đạo đức trong Đảng và yêu cầu về thực hành chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên được xác định trong Quy định số 144-QĐ/TW ngày 09/5/2024 của Bộ Chính trị về *chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới*, để học tập và làm theo chuẩn mực đạo đức cách mạng Hồ Chí Minh, mỗi cán bộ, đảng viên ***cần thực hiện tốt các yêu cầu*** sau:

Một là, nhận thức rõ về chuẩn mực đạo đức cách mạng Hồ Chí Minh và chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới

Mỗi cán bộ, đảng viên cần nâng cao nhận thức, tự giác, thống nhất cao về ý chí và hành động nhằm thực hành tốt chuẩn mực đạo đức Hồ Chí Minh trong giai đoạn cách mạng hiện nay. Thường xuyên nghiên cứu, học tập và noi gương đạo đức cách mạng Hồ Chí Minh, tạo chuyên biến từ nhận thức đến hành động để thực hành đạo đức cách mạng; tự giác quán triệt và thấm nhuần nội dung chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới theo Quy định số 144-QĐ/TW. Đó là: yêu nước, tôn trọng nhân dân, tuyệt đối trung thành với Đảng, với Tổ quốc; bản lĩnh, đổi mới, sáng tạo, hội nhập; cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư; đoàn kết, kỷ cương, tình thương, trách nhiệm; gương mẫu, khiêm tốn, tu dưỡng rèn luyện, học tập suốt đời.

Hai là, cán bộ, đảng viên cần tích cực, chủ động nêu gương về thực hành chuẩn mực đạo đức

Cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu, tích cực, chủ động thực hành chuẩn mực đạo đức Hồ Chí Minh, coi đó là động lực dẫn dắt ý chí, rèn luyện năng lực, phẩm chất góp phần thực hiện tốt nhiệm vụ chính trị được giao. Nêu gương về thực hành chuẩn mực đạo đức sẽ tạo sức lan tỏa, truyền cảm hứng cho toàn thể cán bộ, đảng viên và quần chúng học tập và làm theo; đồng thời góp phần đẩy lùi tiêu cực, đấu tranh chống những biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, vi phạm về chuẩn

mực đạo đức. Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã nêu rõ: “người có chức vụ càng cao, cương vị càng lớn càng phải gương mẫu trong tu dưỡng, rèn luyện phẩm chất đạo đức, lối sống, phong cách, tác phong, lề lối công tác để quần chúng, nhân dân noi theo”⁽¹⁹⁾.

Ba là, cán bộ, đảng viên cần nêu cao tinh thần tu dưỡng, rèn luyện, tự soi, tự sửa đạo đức suốt đời

Tu dưỡng đạo đức suốt đời, tự soi, tự sửa chính là chuẩn mực, phẩm chất cốt lõi, cao đẹp, là tiêu chí cần có, là yêu cầu bắt buộc trong rèn luyện đạo đức của mỗi cán bộ, đảng viên. Hồ Chí Minh đã căn dặn, chuẩn mực đạo đức của người cách mạng không phải trên trời sa xuống, mà do đấu tranh, rèn luyện bền bỉ hằng ngày mà nên. Chính vì vậy, xác định tu dưỡng đạo đức suốt đời, đấu tranh, rèn luyện, tự soi, tự sửa là tất yếu, là điều kiện cần và đủ của người cán bộ, đảng viên, nhất là trong bối cảnh cách mạng mới hiện nay. Để việc tu dưỡng đạo đức cách mạng đạt hiệu quả, cán bộ, đảng viên phải tích cực học tập, rèn luyện, trau dồi chuyên môn và nghiệp vụ, tự tu dưỡng về đạo đức và tài năng một cách thường xuyên, liên tục, như rửa mặt hằng ngày, bền bỉ suốt đời nhằm hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao. Sự tu dưỡng rèn luyện về đạo đức phải xuất phát từ ý thức, lương tâm, sự nhiệt thành cách mạng của mỗi cán bộ, đảng viên, gắn với yêu cầu của thực tiễn vì mục tiêu phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân.

Cuộc đời Chủ tịch Hồ Chí Minh chính là tấm gương mẫu mực về sự tự tu dưỡng đạo đức, suốt đời phấn đấu, cống hiến cho Đảng, cho dân tộc và nhân dân. Đồng chí Lê Duẩn từng khẳng định: “Cuộc đời của Hồ Chủ tịch trong như ánh sáng. Đó là tấm gương tuyệt vời về chí khí cách mạng kiên cường, tinh thần độc lập tự chủ, lòng nhân đạo và yêu mến nhân dân thấm thiết, đạo đức chí công vô tư, tác phong khiêm tốn giản dị. Tư tưởng và đạo đức cao cả của Người mãi mãi soi sáng và nâng cao tâm hồn chúng ta”⁽²⁰⁾.

Bốn là, cán bộ, đảng viên kiên quyết đấu tranh với những biểu hiện suy thoái về đạo đức

Kiên quyết đấu tranh chống những biểu hiện suy thoái về đạo đức là yêu cầu tiên quyết về đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên. Cán bộ, đảng viên cần tự giác nêu gương, chăm lo giáo dục tư tưởng chính trị, kiên định lập trường tư tưởng để nhận diện và kiên quyết đấu tranh chống những biểu hiện suy thoái, vi phạm về chuẩn mực đạo đức. Mỗi cán bộ, đảng viên phải trong sạch, không tham ô, tham nhũng, tiêu cực, không gây phiền hà, sách nhiễu nhân dân. Chủ động phòng ngừa, đấu tranh ngăn chặn tham nhũng, tiêu cực, suy thoái về tư tưởng, chính trị, đạo đức, lối sống, chủ nghĩa cá nhân, lợi ích nhóm, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ; trung thực, thẳng thắn, khách quan, công tâm, tích cực đấu tranh tự phê bình và phê bình, không giấu khuyết điểm, không nói sai sự thật; thấy đúng phải bảo vệ, thấy sai phải đấu tranh⁽²¹⁾; phát huy trách nhiệm “tự mình phải” của cán bộ, đảng viên trong tự giác tu dưỡng, rèn luyện và nêu gương. Cán bộ, đảng viên cần thực hiện tốt những vấn đề này để góp phần nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của Đảng, củng cố niềm tin của nhân dân đối với Đảng, đối với cán bộ, đảng viên.

Có thể khẳng định rằng, giá trị của hàng nghìn trang sách, hàng nghìn câu chuyện cảm động về tư tưởng, cuộc đời và tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh đến nay vẫn vẹn nguyên. Tên gọi Hồ Chí Minh đã trở thành tượng đài cao đẹp về đạo đức cách mạng. Đạo đức và tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh mang đến sức ảnh hưởng và hiệu ứng rộng rãi trong đời sống tinh thần không chỉ của dân tộc Việt Nam, mà còn của nhân dân các dân tộc trên thế giới với tất cả lòng nhiệt thành và kính trọng dành cho Người. Đồng chí Fidel Castro, nhà lãnh đạo cách mạng huyền thoại của đất nước Cuba từng viết: “Cuộc đời của Người là một tấm gương sáng chói những phẩm chất cách mạng và nhân đạo cao cả nhất... Đồng

chí Hồ Chí Minh thuộc lớp những người đặc biệt mà cái chết là mầm mống của sự sống và là nguồn cổ vũ đòi đòi bất diệt”⁽²²⁾. Việc thực hành đạo đức và nêu gương về đạo đức của Chủ tịch Hồ Chí Minh chính là tư tưởng mà cũng là đạo đức. Chính vì vậy, cho đến hôm nay, đạo đức cách mạng Hồ Chí Minh vẫn là ánh sáng soi đường, là chỉ dẫn quý báu để toàn Đảng, mỗi cán bộ, đảng viên học tập và làm theo, góp phần xây dựng Đảng “là đạo đức, là văn minh”⁽²³⁾ □

(1) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.11, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, tr.603

(2) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, t.II, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, tr.237

(3), (17) và (18) Kết luận số 01-KL/TW ngày 18/5/2021 của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị khóa XII “Về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”

(4) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.14, Sđd, tr.619

(5) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.9, Sđd, tr.354

(6), (7) và (8) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.15, Sđd, tr.627, 672 và 622

(9), (10) và (11) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.6, Sđd, tr.117, 128 và 129

(12) và (13) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.5, Sđd, tr.291 và 122

(14) và (15) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.7, Sđd, tr.220 và 39

(16) <https://www.bqllang.gov.vn/chu-tich-ho-chi-minh/nghien-cuu-hoc-tap-tu-tuong-ho-chi-minh/9104-sang-mai-tam-guong-dao-duc-ho-chi-minh.html>

(19) Bài phát biểu của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng tại Hội nghị trực tuyến toàn quốc Sơ kết 5 năm thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW của Bộ Chính trị khóa XII về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, triển khai Kết luận số 01-KL/TW của Bộ Chính trị khóa XIII về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW

(20) Lê Duẩn, *Dưới lá cờ vẻ vang của Đảng, vì độc lập tự do, vì Chủ nghĩa xã hội, tiến lên giành những thắng lợi mới*, Nxb Tổng hợp Thành phố Hồ Chí Minh, 2013, tr.36

(21) Quy định số 144-QĐ/TW ngày 09/5/2024 của Bộ Chính trị về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới

(22) <https://www.bqllang.gov.vn/tin-tuc/tin-tong-hop/8751-the-gioi-huong-ve-chu-tich-ho-chi-minh.html>